

Súd: Krajský súd Nitra  
Spisová značka: 6CoP/13/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4619202350  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková  
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4619202350.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa V. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matka F. H. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX a otec V. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., R. XX, zastúpený JUDr. Karin Bílou, advokátkou so sídlom Humenné, Kukorelliho 52, IČO: 51 889 129, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 13.02.2020 č. k. 10P/163/2019-105, takto

### rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/87/2013 zo dňa 10.12.2013 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. V. zo sumy 55 eur na 100 eur mesačne, s účinnosťou od 01.10.2019. Zročné výživné za čas od 01.10.2019 do 31.01.2020 v sume 180 eur súd povolil otcovi splácať v splátkach po 20 eur mesačne spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok. V ostatných častiach zostal rozsudok nezmenený a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Svidník sp. zn. 2C/29/2007 zo dňa 22.10.2007, na čas po rozvode bol mal. zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného v sume 50 eur mesačne. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/416/2010 zo dňa 30.08.2011, právoplatným 08.09.2011 bola schválená dohoda rodičov o zvýšení výživného tak, že otec s účinnosťou od 01.09.2012 bol zaviazaný platiť výživné v sume 70 eur mesačne. Rozsudkom zo dňa 10.12.2013 sp. zn. 9P/87/2013, právoplatným 06.02.2014 súd znížil vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 70 eur na 55 eur mesačne, s účinnosťou od 01.04.2013. V tom čase otec poberal čiastočný invalidný dôchodok v sume 153 eur mesačne, žil v spoločnej domácnosti s manželkou F., ich spoločnou dcérou Z., nar. XX.XX.XXXX a synom C., ktorého si osvojil rozsudkom Okresného súdu Humenné, právoplatným dňa 05.08.2011 sp. zn. 19P/154/2011. Otcova manželka dosahovala čistý mesačný príjem 513,67 eura. Matka v tom čase bola nezamestnaná, evidovaná na úrade práce ako uchádzačka o zamestnanie a nepoberala žiadne dávky od štátu. Žila v spoločnej domácnosti s V. H., ktorý dosahoval čistý mesačný príjem 565,09 eura a ich spoločnou dcérou M., narodenou v roku XXXX a mal. V., ktorý bol v tom čase žiakom tretieho ročníka základnej školy. V súčasnosti je matka zamestnaná ako upratovačka s priemerným čistým mesačným zárobkom 436 eur. Jej manžel dosahuje priemerný čistý zárobok 900 eur. Otec pobera čiastočný invalidný dôchodok v sume 230,90 eura, a ďalší príjem má z práce vykonávanej na základe dohody o pracovnej činnosti, kde podľa

jeho vyjadrenia mesačne zarobí 70 - 80 eur. Naďalej žije v spoločnej domácnosti s manželkou, ktorá dosahuje príjem 552 eur. Okruh vyživovacích povinností zostal nezmenený. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že od poslednej úpravy výživného došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výživnom, pretože odvtedy uplynula doba viac ako 6 rokov. U maloletého tým viacnásobne vzrástli náklady na jeho životné potreby, pričom otec okrem platenia výživného sa o maloletého nijakým spôsobom nezaujíma a nepodieľa sa na jeho výchove. U matky došlo k zmene pomerov v tom, že sa zamestnala, vyživovacie povinnosti jej nepridbali. U otca došlo k zmene pomerov v tom, že jeho príjem oproti poslednej úprave výživného vzrástol a to jednak tým, že sa zvýšila suma čiastočného invalidného dôchodku, a má príjem aj z pracovnej činnosti, ktorú vykonáva na dohodu o vykonaní práce, pričom v čase rozhodovania o znížení výživného bol len jeho príjem čiastočný invalidný dôchodok. Tak isto okruh vyživovacích povinností u otca zostal nezmenený. Vzhľadom k týmto skutočnostiam konštatoval, že zárobkové, osobné, majetkové pomery rodičov umožňujú zvýšiť vyživovacie povinnosť otca na 100 eur mesačne s účinnosťou od 01.10.2019, teda od mesiaca, v ktorom matka podala návrh na súd. Bolo preukázané, že otec môže zo zdravotných dôvodov vykonávať len brigádnické práce, čo aj robí, avšak aj za týchto pomerov je z jeho príjmu schopný platiť výživné o 45 eur mesačne vyššie. Matka si okrem finančného zabezpečenia vyživovacie povinnosť plní i formou osobnej starostlivosti. Keďže súd zvýšil výživné s účinnosťou od 01.10.2019, rozhodol aj o zročnom výživnom, ktoré je v sume 180 eur a toto povolil otcovi splácať v splátkach po 20 eur mesačne. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním otec a domáhal sa jeho zmeny tak, že návrh bude zamietnutý. V dôvodoch svojho odvolania uvádzal, že odvolanie podáva v súlade s ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Konštatoval, že v čase poslednej úpravy výživného v roku 2013 bol poberateľom invalidného dôchodku v sume 153 eur mesačne s čistým mesačným príjmom vo výške 275 eur mesačne, teda jeho príjem bol cca 418 eur mesačne, pričom bola výška výživného určená na 55 eur mesačne. V súčasnosti má príjem z čiastočného invalidného dôchodku vo výške 230 eur a vykonávaní práce okolo 80 eur mesačne, teda jeho príjem klesol na 310 eur mesačne, preto konštatácia súdu prvej inštancie, že sa zvýšil jeho mesačný príjem sa nezakladá na pravde. V roku 2013 pracoval ako zamestnanec vo firme R., takže jeho príjem bol vyšší. V roku 2014 mu boli diagnostikované vážne psychické diagnózy a z toho dôvodu bol nútený tento pracovný pomer ukončiť. Naproti tomu, matka maloletého V. sa zamestnala, jej manžel je taktiež zamestnaný a preto došlo v ich rodine k zvýšeniu príjmu. Matka sa stará o dve nezaopatrené deti, pričom on má vyživovacie povinnosť k trom maloletým deťom. Je preto toho názoru, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutočný stav vecí, na základe čoho došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu skutkového stavu a následne aj k jeho nesprávnemu odôvodneniu. Čo sa týka jeho nezájmu o syna, tak s týmto sa stretával ešte v roku 2013 cez prázdniny, avšak následne mal syn neúmerné finančné požiadavky a keď ich neakceptoval, tak ich vzťahy ochladli. Jeho finančné pomery sa od poslednej úpravy výživného podstatne zhoršili a jeho finančná situácia mu nedovoľuje prispievať na výživu syna sumou o 45 eur mesačne viac ako doteraz. Takéto rozhodnutie by bolo pre neho úplne likvidačné.

3. K odvolaniu sa vyjadrila matka, ktorá navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Vo svojom vyjadrení uviedla, že maloletý syn je momentálne žiakom deviatej triedy, pripravuje sa na štúdium na strednej škole, ktorú bude navštevovať v C., čo predstavuje výdavky na cestovanie, stravovanie a tiež pomôcky do školy. Je vo vývine a preto si vyžaduje i pravidelné uspokojovanie jeho základných potrieb, ktoré sú nevyhnutné k jeho veku. Okrem toho sa lieči na epilepsiu, ktorá si vyžaduje pravidelné navštevovanie neurologickej ambulancie a taktiež pravidelné zaobstarávanie liekov.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadril.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

6. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku - zák. č. 161/2015 Z. z. (ďalej len CMP).

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2).

9. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní možnosti, schopnosti a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

10. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

11. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne vývoj životných nákladov (ods. 3).

12. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom vyplýva priamo zo zákona a nie až na základe rozhodnutia súdu. Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov, a ak si túto povinnosť rodičia neplnia, môže súd i bez návrhu určiť rozsah ich vyživovacej povinnosti. Kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti, súd schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov, odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa pri rešpektovaní zásady, že na dosiahnutie dosiahnutej úrovni svojich rodičov má právo podieľať sa aj dieťa a to v pozitívnom a negatívnom zmysle. Výživné určené dieťaťu slúži na uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný, telesný a duševný vývoj dieťaťa. Zahnuté je v tom aj uspokojovanie potrieb bývania dieťaťa. Pri hodnotení majetkových potrieb rodičov treba zohľadniť a posudzovať nielen tieto pomery podľa vykazovaného príjmu, ktorý býva niekedy neúplný alebo aj skreslený, ale aj podľa celkovej hodnoty majetku, ktorého prejavom môže byť i napríklad nákladný spôsob života.

13. Odôvodnené potreby dieťaťa sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov. Ak sú reálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými potrebami sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu, sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, úrovňou vzdelania, pracovnými skúsenosťami a pod.). Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, ktorá nie je len krátkodobá. Zmenou pomerov podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine sa rozumie výrazná zmena tých okolností, a to buď na strane maloleté dieťaťa alebo rodičov, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Pri rozhodovaní o zmene rozhodnutia o výživnom platia zákonné ustanovenia o určovaní výživného na maloleté deti, uvedené v § 78 ods. 1, 2 a v § 62 ods. 1 - 5 Zákona o rodine. Podľa týchto ustanovení sa vychádza z možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ako aj z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Zmena pomerov odôvodňujúcou zvýšením výživného môže spočívať v zvýšení, či znížení zárobku rodičov, prípadne zmenšení majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného a to nielen na krátky čas a takou zmenou pomerov na strane dieťaťa potom môže byť vyšší vek dieťaťa, nástup na vyšší stupeň vzdelávania, závažné zdravotné problémy podobne.

14. Naposledy bola vyživovacia povinnosť otca určená rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 10.12.2013 č. k. 9P/87/2013-87, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06.02.2014 a ktorým bola znížená vyživovacia povinnosť otca na maloletého V. zo sumy 70 eur na 55 eur mesačne. Nebolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie porovnávať pomery, ktoré boli v roku 2011, keď bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca zo sumy 50 eur na 70 eur mesačne a to rozsudkom Okresného súdu v

Topolčanoch zo dňa 30.08.2011 č. k. 9P/416/2010-153. Súd prvej inštancie musí porovnávať pomery, ktoré boli v čase poslednej úpravy výživného a tým je citovaný rozsudok Okresného súdu Topolčany zo dňa 10.12.2013. Ako z rozsudku vyplýva, v tom čase otec poberal čiastočný invalidný dôchodok 153 eur, žil v spoločnej domácnosti s manželkou a mal ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Matka v tom čase bola nezamestnaná a žila v spoločnej domácnosti s V. H.. Otec namieta, že v uvedenej dobe okrem čiastočného invalidného dôchodku v sume 153 eur mal aj príjem zo spoločnosti R.. Z obsahu spisu však tieto skutočnosti tomu nenasvedčujú, pretože sám na pojednávaní uviedol, že mal len príjem z čiastočného invalidného dôchodku, pričom príjem, ktorý mal dosahovať v spoločnosti R. zrejme účelovo zamlčal s cieľom dosiahnuť zníženie výživného, čo sa mu napokon aj podarilo. Takéto jeho správanie nemôže požívať ochranu. Jeho konanie je v rozpore s dobrými mravmi, keď za situácie zamlčania príjmu, teraz na tento odkazuje opätovne s cieľom, aby nebolo možné zvýšiť jeho vyživovaciu povinnosť. Je preto potrebné vychádzať striktne z príjmu, ktorý je uvádzaný v rozsudku, to znamená 153 eur mesačne. Potom je nutné konštatovať, že ak v čase poslednej úpravy výživného mal príjem z čiastočného invalidného dôchodku vo výške 153 eur mesačne, v súčasnosti poberať čiastočný invalidný dôchodok vo výške 230,90 eur, pričom podľa jeho vyjadrenia mesačne zarobí ešte 70 - 80 eur. Otec predložil v konaní potvrdenie od firmy M. a to dohodu o pracovnej činnosti (č. I. 43 spisu) z ktorej je zrejme, že otec má dojednaný rozsah pracovného času maximálne 10 hodín týždenne za odmenu 3 eurá na hodinu. Z uvedeného je zrejme, že ak otec uvádza, že môže na základe tejto dohody o pracovnej činnosti získať mesačne 70 -80 eur, je to suma len orientačná, pretože podľa tejto zmluvy môže dosiahnuť i vyšší príjem. Napokon dosvedčuje tomu aj potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné (č. I. 23 spisu), z ktorého je zrejme, že práve otec bol dňom 02.08.2019 vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie a to na základe tej skutočnosti, že prestal spĺňať podmienku uchádzača o zamestnanie, nakoľko bol v pracovnoprávnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru u zamestnávateľa M. a trvanie tohto pracovného pomeru v kalendárnom roku 2019 dňom 03.08.2019 presiahlo v úhrne 40 dní. Je potom možné konštatovať, že na jeho strane došlo k zmene pomerov v tom, ako uviedol súd prvej inštancie, a to k zvýšeniu jeho príjmu, keď čiastočný invalidný dôchodok, ktorý dosahoval v čase poslednej úpravy vo výške 153 eur sa mu zvýšil a okrem toho si zvýšil aj príjem zo svojej pracovnej činnosti, preto nemožno prisvedčiť jeho námietke, že došlo na jeho strane k zníženiu jeho príjmu. Ako už uvádzal odvolací súd, správanie sa otca v čase, keď bolo rozhodované o znížení jeho vyživovacej povinnosti v zamlčaní príjmu od svojho zamestnávateľa, nemôže požívať súdnu ochranu. Rozsah jeho vyživovacích povinností sa od poslednej úpravy výživného nezmenil, a preto súd prvej inštancie správne konštatoval, že došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšiť jeho vyživovaciu povinnosť. Je nepochybné, že k tejto zmene pomerov došlo hlavne na strane maloletého dieťaťa, ktoré je od poslednej úpravy výživného podstatne staršie, uplynula dlhá doba, náklady vzhľadom k veku dieťaťa sa neúmerne zvyšujú na zabezpečenie všetkých jeho odôvodnených potrieb a výživné vo výške 55 eur mesačne je vzhľadom k odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa neprimerane nízke. Ďalej tiež možno konštatovať, že došlo k zmene pomerov i na strane matky, ktorá sa zamestnala, rozsah vyživovacích povinností jej zostal nezmenený. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Len záverom odvolací súd dodáva, že aj keď príjem otca nie je vysoký, môže na výživu maloletého syna prispievať bez ohrozenia svojej existencie, pretože medzi dokladmi, ktoré uvádzal ako mesačné náklady, okrem iného tvoria aj poistenia, ako aj sporenie pre deti, ktorý náklad nie je nevyhnutný a preto nemožno prisvedčiť jeho námietkam, že by zvýšenie výživného bolo pre neho likvidačné.

15. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na ich náhradu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie

je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).